
IN MEMORIAM

PATAKI LÁSZLÓ

(1913. július 13–1999. október 16.)

Azokban a napokban, amikor színházainkban az új évad kezdődött, szomorú hírről értesültünk: nyolcvanhetedik életévében meghalt Pataki László nyugalmazott színész, rendező, egyetemi tanár.

Pataki László színházi ember volt a szó lehető legteljesebb és legszebb értelmében: a színház volt az élete, ahogy ezt jelentős színészpédagógusi tevékenysége mellett kivételesen gazdag, értékes művészi pályájának száznál több színházi szerepe, hatvannál több rendezése, több film- s tévés szerepe tanúsítja, őrizte meg.

Annak ellenére, hogy Pataki Mester – egy-egy alkalmi műsort leszámítva – már néhány éve nem lépett a világot jelentő deszkákra, a jugoszláviai magyar színházi köztudatban ő volt a színész, volt és maradt ennek a nehéz, hálátlan, önpusztító, de csodálatosan szép emberi-művészi életformának legismertebb és legnagyobb alakja színjátszásunk történetében.

Színháztörténetünk legnagyobb adósságai és feladatai közé tartozik a teljes, hiteles Pataki-portré megírása. Erre most természetesen nem vállalkozhatunk, de a Mestertől búcsúzva, rá emlékezve (adalékként a megírandó művészi életrajzhoz) közzétesszük azt az 1975-ben írt referátumot, melynek alapján az alakuló újvidéki Művészeti Akadémia Alapítóbizottsága Pataki Lászlót egyetemi rendes tanárrá nevezte ki.

G. L.

A MŰVÉSZETI AKADÉMIA ALAPÍTÓBIZOTTSÁGÁNAK

Újvidék

Megelégedéssel tölt el bennünket, hogy az újvidéki Művészeti Akadémia Alapítóbizottságának javasolhatjuk, Pataki Lászlót, a kiváló művészt nevezze ki felkért egyetemi rendes tanárnak. Javaslatunkat a VAT Felsőoktatási Törvénye 81. szakasza alapján tesszük.

Pataki László 1913. július 13-án született Szabadkán polgári családban. A gimnázium elvégzése után orvostanhallgató Zágrábban, tanulmányainak megszakítását követően, a megszállás éveiben, tisztviselő szülővárosában. Műkedveléssel középiskolás kora óta foglalkozik, a szabadkai Népszínház megalapításától pedig – melynek alapítói közé tartozik –, életét és munkásságát a színművészetnek szenteli; megmutatkozik sokoldalú, gazdag tehetsége, s nem-sokára jelentős művészegyenírséggé fejlődik. Sikeres rendező és színész, aki mintegy harminc rendezésével és mintegy kilencven szerepével, akárcsak aktív társadalmi munkásságával jelentős mértékben hozzájárult a háború utáni jugoszláviai magyar színjátszás felvirágoztatásához. Pataki László rendezéseit és alakításait a színházak, melyeknek ő tagja volt, legjelentősebb művészi teljesítményeik között tartják nyilván. Pataki László színház iránti elkötelezettségét bizonyítja, hogy fordítóként és társulati igazgatóként is vállalt feladatát lelkiismeretesen, lelkesen és fáradhatatlanul teljesítette.

Pataki László életének meghatározója a művészet szeretete, ezért létfontosságú számára színészetének fejlesztése, gazdagítása: életrajza a művész életrajza. Művészként: színházi, film- és tévészínészként, rendezőként, fordítóként és társadalmi munkásként Pataki László gazdag és jelentős életművet teremtett, amelynek legragyogóbb fejezeteit színházi kultúránk legszebb lapjainak tekinthetjük. Mindenekelőtt kivételes tehetségű és formátumú színészként, de rendezőként és fordítóként is az új művészi és társadalmi törekvések népszerűsítője és meghonosítója. Legjelentősebb művészi alakításai korunk és társadalmunk, a jugoszláv szocialista öngazgatói társadalom hiteles dokumentumai.

Pataki László rendkívüli tehetségű, kiváló alkotó. Játékát pontos elemző-készség jellemzi, életre keltett szerepei hitcelemek, markánsak, minden néző számára közeleiek. Pataki László szerepépítésére a tudatos és az ösztönös közötti harmónia jellemző, amint erről legjelentősebb alakításai – az *Éjjeli menedékhely* Színésze, a *Léda* Oliver Urbanja, a *Pygmalion* Higginse, a *Salemi boszorkányok* John Proctora, a *Glembay Ltd.* Leone-ja, a *Jób* és a jugoszláviai magyar szerzők műveiben nyújtott egyéb alakításai – tanúskodnak.

Társadalmunk megbecsülte Pataki László művészi és társadalmi tevékenységét: 1971-ben a Népért tett szolgálatok ezüst csillagos érdemrendjével tüntették ki, 1973-ban a *Jób* szerepéért Sterija-díjban részesült, Szabadka októberi díjjal tüntette ki 1964-ben, de többször díjazta a Drámaművészek Egyesülete, és nyerte el a Vajdasági Színházak Találkozóinak díjait is.

Majd harmincéves művészi pályája során Pataki László tagja volt a társulati, a színházi tanácsnak, melynek jelenleg is elnöke, akárcsak a Vajdasági Színművészek Egyesülete szabadkai bizottságának, a magyar társulat képviselője a tartományi öngazgatói érdekközösségben. Volt városi képviselő. Másodízben választották meg a Sterija Játékok főbizottsági tagjának.

Pataki László érett színész, gazdag és értékes művészi tapasztalattal rendelkezik, aki képes arra, hogy termékeny eszmecsere során tudását, gondolatait másokra átvigye. Ezt a képességét rendezőként és fáradhatatlan társadalmi munkásként fejlesztette ki. A magas erkölcsi értékek és a szocializmus híveként megbecsülést és tekintélyt élvező Pataki László olyan egyéniség, aki fölöttébb alkalmas arra, hogy fiatal színészek tanítója, nevelője legyen. Emberi és művészi érettsége, az emberek és a művészet iránti töretlen szeretete jótékony, eredményes hatású lehetne a fiatal művészek képzése, nevelése során.

A bizottság tagjai:

1. Milenko Maričić egyetemi rendes tanár
2. Mladen Leskovac akadémikus
3. Bori Imre egyetemi rendes tanár